

1999. évi C. törvény

az Európai Szociális Karta kihirdetéséről

1. § Az Országgyűlés a Torinóban, 1961. október 18-án kelt Európai Szociális Kartát és Függelékét (a továbbiakban: Karta) e törvénnyel kihirdeti. (A megerősítésről szóló okirat letétbe helyezése 1999. július 8-án megtörtént.)

2. § A Karta eredeti angol nyelvű szövege és hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

"THE EUROPEAN SOCIAL CHARTER

Turin, 18.10. 1961

Preamble

The governments signatory hereto, being members of the Council of Europe,
Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage and of facilitating their economic and social progress, in particular by the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considering that in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms signed at Rome on 4th November 1950, and the Protocol thereto signed at Paris on 20th March 1952, the member States of the Council of Europe agreed to secure to their populations the civil and political rights and freedoms therein specified;

Considering that the enjoyment of social rights should be secured without discrimination on grounds of race, colour, sex, religion, political opinion, national extraction or social origin;

Being resolved to make every effort in common to improve the standard of living and to promote the social well-being of both their urban and rural populations by means of appropriate institutions and action,

Have agreed as follows:

Part I

The Contracting Parties accept as the aim of their policy, to be pursued by all appropriate means, both national and international in character, the attainment of conditions in which the following rights and principles may be effectively realised:

1. Everyone shall have the opportunity to earn his living in an occupation freely entered upon.
2. All workers have the right to just conditions of work.
3. All workers have the right to safe and healthy working conditions.
4. All workers have the right to a fair remuneration sufficient for a decent standard of living for themselves and their families.
5. All workers and employers have the right to freedom of association in national or international organisations for the protection of their economic and social interests.
6. All workers and employers have the right to bargain collectively.
7. Children and young persons have the right to a special protection against the physical and moral hazards to which they are exposed.
8. Employed women, in case of maternity, and other employed women as appropriate, have the right to a special protection in their work.

9. Everyone has the right to appropriate facilities for vocational guidance with a view to helping him choose an occupation suited to his personal aptitude and interests.

10. Everyone has the right to appropriate facilities for vocational training.

11. Everyone has the right to benefit from any measures enabling him to enjoy the highest possible standard of health attainable.

12. All workers and their dependents have the right to social security.

13. Anyone without adequate resources has the right to social and medical assistance.

14. Everyone has the right to benefit from social welfare services.

15. Disabled persons have the right to vocational training, rehabilitation and resettlement, whatever the origin and nature of their disability.

16. The family as a fundamental unit of society has the right to appropriate social, legal and economic protection to ensure its full development.

17. Mothers and children, irrespective of marital status and family relations, have the right to appropriate social and economic protection.

18. The nationals of any one of the Contracting Parties have the right to engage in any gainful occupation in the territory of any one of the others on a footing of equality with the nationals of the latter, subject to restrictions based on cogent economic or social reasons.

19. Migrant workers who are nationals of a Contracting party and their families have the right to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party.

Part II

The Contracting Parties undertake, as provided for in Part III, to consider themselves bound by the obligations laid down in the following articles and paragraphs.

Article 1

The right to work

With a view to ensuring the effective exercise of the right to work, the Contracting Parties undertake:

1. to accept as one of their primary aims and responsibilities the achievement and maintenance of as high and stable a level of employment as possible, with a view to the attainment of full employment;
2. to protect effectively the right of the worker to earn his living in an occupation freely entered upon;
3. to establish or maintain free employment services for all workers;
4. to provide or promote appropriate vocational guidance, training and rehabilitation.

Article 2

The right to just conditions of work

With a view to ensuring the effective exercise of the right to just conditions of work, the Contracting Parties undertake:

1. to provide for reasonable daily and weekly working hours, the working week to be progressively reduced to the extent that the increase of productivity and other relevant factors permit;

2. to provide for public holidays with pay;
3. to provide for a minimum of two weeks annual holiday with pay;
4. to provide for additional paid holidays or reduced working hours for workers engaged in dangerous or unhealthy occupations as prescribed;
5. to ensure a weekly rest period which shall, as far as possible, coincide with the day recognised by tradition or custom in the country or region concerned as a day of rest.

Article 3

The right to safe and healthy working conditions

With a view to ensuring the effective exercise of the right to safe and healthy working conditions, the Contracting Parties undertake:

1. to issue safety and health regulations;
2. to provide for the enforcement of such regulations by measures of supervision;
3. to consult, as appropriate, employers' and workers' organisations on measures intended to improve industrial safety and health.

Article 4

The right to a fair remuneration

With a view to ensuring the effective exercise of the right to a fair remuneration, the Contracting Parties undertake:

1. to recognise the right of workers to a remuneration such as will give them and their families a decent standard of living;

2. to recognise the right of workers to an increased rate of remuneration for overtime work subject to exceptions in particular cases;

3. to recognise the right of men and women workers to equal pay for work of equal value;

4. to recognise the right of all workers to a reasonable period of notice for termination of employment;

5. to permit deductions from wages only under conditions and to the extent prescribed by national laws or regulations or fixed by collective agreements or arbitration awards.

The exercise of these rights shall be achieved by freely concluded collective agreements, by statutory wage-fixing machinery, or by other means appropriate to national conditions.

Article 5

The right to organise

With a view to ensuring or promoting the freedom of workers and employers to form local, national or international organisations for the protection of their economic and social interests and to join those organisations, the Contracting Parties undertake that national law shall not be such as to impair, nor shall it be so applied as to impair, this freedom. The extent to which the guarantees provided for in this article shall apply to the police shall be determined by national laws or regulations. The principle governing the application to the members of the armed forces of these guarantees and the extent to which they shall apply to persons in this category shall equally be determined by national laws or regulations.

Article 6

The right to bargain collectively

With a view to ensuring the effective exercise of the right to bargain collectively, the Contracting Parties undertake:

1. to promote joint consultation between workers and employers;
2. to promote, where necessary and appropriate, machinery for voluntary negotiations between employers or employers' organisations and workers' organisations, with a view to the regulation of terms and conditions of employment by means of collective agreements;
3. to promote the establishment and use of appropriate machinery for conciliation and voluntary arbitration for the settlement of labour disputes; and recognise:
4. the right of workers and employers to collective action in cases of conflicts of interest, including the right to strike, subject to obligations that might arise out of collective agreements previously entered into.

Article 7

The right of children and young persons to protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of children and young persons to protection, the Contracting Parties undertake:

1. to provide that the minimum age of admission to employment shall be 15 years, subject to exceptions for children employed in prescribed light work without harm to their health, morals or education;
2. to provide that a higher minimum age of admission to employment shall be fixed with respect to prescribed occupations regarded as dangerous or unhealthy;

3. to provide that persons who are still subject to compulsory education shall not be employed in such work as would deprive them of the full benefit of their education;

4. to provide that the working hours of persons under 16 years of age shall be limited in accordance with the needs of their development, and particularly with their need for vocational training;

5. to recognise the right of young workers and apprentices to a fair wage or other appropriate allowances;

6. to provide that the time spent by young persons in vocational training during the normal working hours with the consent of the employer shall be treated as forming part of the working day;

7. to provide that employed persons of under 18 years of age shall be entitled to not less than three weeks' annual holiday with pay;

8. to provide that persons under 18 years of age shall not be employed in night work with the exception of certain occupations provided for by national laws or regulations;

9. to provide that persons under 18 years of age employed in occupations prescribed by national laws or regulations shall be subject to regular medical control;

10. to ensure special protection against physical and moral dangers to which children and young persons are exposed, and particularly against those resulting directly or indirectly from their work.

Article 8

The right of employed women to protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of employed women to protection, the Contracting Parties undertake:

1. to provide either by paid leave, by adequate social security benefits or by benefits from public funds for women to take leave before and after childbirth up to a total of at least 12 weeks;

2. to consider it as unlawful for an employer to give a woman notice of dismissal during her absence on maternity leave or to give her notice of dismissal at such a time that the notice would expire during such absence;

3. to provide that mothers who are nursing their infants shall be entitled to sufficient time off for this purpose;

4. *a)* to regulate the employment of women workers on night work in industrial employment;

b) to prohibit the employment of women workers in underground mining, and, as appropriate, on all other work which is unsuitable for them by reason of its dangerous, unhealthy, or arduous nature.

Article 9

The right to vocational guidance

With a view to ensuring the effective exercise of the right to vocational guidance, the Contracting Parties undertake to provide or promote, as necessary, a service which will assist all persons, including the handicapped, to solve problems related to occupational choice and progress, with due regard to the individual's characteristics and their relation to occupational opportunity: this assistance should be available free of charge, both to young persons, including school children, and to adults.

Article 10

The right to vocational training

With a view to ensuring the effective exercise of the right to vocational training, the Contracting Parties undertake:

1. to provide or promote, as necessary, the technical and vocational training of all persons, including the handicapped, in consultation with employers' and workers' organisations, and to grant facilities for access to higher technical and university education, based solely on individual aptitude;
2. to provide or promote a system of apprenticeship and other systematic arrangements for training young boys and girls in their various employments;
3. to provide or promote, as necessary:
  - a) adequate and readily available training facilities for adult workers;
  - b) special facilities for the re-training of adult workers needed as a result of technological development or new trends in employment;
4. to encourage the full utilisation of the facilities provided by appropriate measures such as:
  - a) reducing or abolishing any fees or charges;
  - b) granting financial assistance in appropriate cases;
  - c) including in the normal working hours time spent on supplementary training taken by the worker, at the request of his employer, during employment;
  - d) ensuring, through adequate supervision, in consultation with the employers' and workers' organisations, the efficiency of apprenticeship and other training arrangements for young workers, and the adequate protection of young workers generally.

Article 11

The right to protection of health

With a view to ensuring the effective exercise of the right to protection of health, the Contracting Parties undertake, either directly or in co-operation with public or private organisations, to take appropriate measures designed inter alia:

1. to remove as far as possible the causes of illhealth;
2. to provide advisory and educational facilities for the promotion of health and the encouragement of individual responsibility in matters of health;
3. to prevent as far as possible epidemic, endemic and other diseases.

Article 12

The right to social security

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social security, the Contracting Parties undertake:

1. to establish or maintain a system of social security;
2. to maintain the social security system at a satisfactory level at least equal to that required for ratification of International Labour Convention (No. 102) Concerning Minimum Standards of Social Security;
3. to endeavour to raise progressively the system of social security to a higher level;
4. to take steps, by the conclusion of appropriate bilateral and multilateral agreements, or by other means, and subject to the conditions laid down in such agreements, in order to ensure:

a) equal treatment with their own nationals of the nationals of other Contracting Parties in respect of social security rights, including the retention of benefits arising out of social security legislation, whatever movements the persons protected may undertake between the territories of the Contracting Parties;

b) the granting, maintenance and resumption of social security rights by such means as the accumulation of insurance or employment periods completed under the legislation of each of the Contracting Parties.

Article 13

The right to social and medical assistance

With a view to ensuring the effective exercise of the right to social and medical assistance, the Contracting Parties undertake:

1. to ensure that any person who is without adequate resources and who is unable to secure such resources either by his own efforts or from other sources, in particular by benefits under a social security scheme, be granted adequate assistance, and, in case of sickness, the care necessitated by his condition;

2. to ensure that persons receiving such assistance shall not, for that reason, suffer from a diminution of their political or social rights;

3. to provide that everyone may receive by appropriate public or private services such advice and personal help as may be required to prevent, to remove, or to alleviate personal or family want;

4. to apply the provisions referred to in paragraphs 1, 2 and 3 of this article on an equal footing with their nationals to nationals of other Contracting Parties lawfully within their territories, in accordance with their obligations under the European

Convention on Social and Medical Assistance, signed at Paris on 11th December 1953.

Article 14

The right to benefit from social welfare services

With a view to ensuring the effective exercise of the right to benefit from social welfare services, the Contracting Parties undertake:

1. to promote or provide services which, by using methods of social work, would contribute to the welfare and development of both individuals and groups in the community, and to their adjustment to the social environment;
2. to encourage the participation of individuals and voluntary or other organisations in the establishment and maintenance of such services.

Article 15

The right of physically or mentally disabled persons to vocational training, rehabilitation and social resettlement

With a view to ensuring the effective exercise of the right of the physically or mentally disabled to vocational training, rehabilitation and resettlement, the Contracting Parties undertake:

1. to take adequate measures for the provision of training facilities, including, where necessary, specialised institutions, public or private;
2. to take adequate measures for the placing of disabled persons in employment, such as specialised placing services, facilities for sheltered employment and measures to encourage employers to admit disabled persons to employment.

Article 16

The right of the family to social, legal and economic protection

With a view to ensuring the necessary conditions for the full development of the family, which is a fundamental unit of society, the Contracting Parties undertake to promote the economic, legal and social protection of family life by such means as social and family benefits, fiscal arrangements, provision of family housing, benefits for the newly married, and other appropriate means.

Article 17

The right of mothers and children to social and economic protection

With a view to ensuring the effective exercise of the right of mothers and children to social and economic protection, the Contracting Parties will take all appropriate and necessary measures to that end, including the establishment or maintenance of appropriate institutions or services.

Article 18

The right to engage in a gainful occupation in the territory of other Contracting Parties

With a view to ensuring the effective exercise of the right to engage in a gainful occupation in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

1. to apply existing regulations in a spirit of liberality;

2. to simplify existing formalities and to reduce or abolish chancery dues and other charges payable by foreign workers or their employers;

3. to liberalise, individually or collectively, regulations governing the employment of foreign workers;
and recognise:

4. the right of their nationals to leave the country to engage in a gainful occupation in the territories of the other Contracting Parties.

Article 19

The right of migrant workers and their families to protection and assistance

With a view to ensuring the effective exercise of the right of migrant workers and their families to protection and assistance in the territory of any other Contracting Party, the Contracting Parties undertake:

1. to maintain or to satisfy themselves that there are maintained adequate and free services to assist such workers, particularly in obtaining accurate information, and to take all appropriate steps, so far as national laws and regulations permit, against misleading propaganda relating to emigration and immigration;

2. to adopt appropriate measures within their own jurisdiction to facilitate the departure, journey and reception of such workers and their families, and to provide, within their own jurisdiction, appropriate services for health, medical attention and good hygienic conditions during the journey;

3. to promote co-operation, as appropriate, between social services, public and private, in emigration and immigration countries;

4. to secure for such workers lawfully within their territories, insofar as such matters are regulated by law or regulations or are subject to the control of

administrative authorities, treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of the following matters:

a) remuneration and other employment and working conditions;

b) membership of trade unions and enjoyment of the benefits of collective bargaining;

c) accommodation;

5. to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals with regard to employment taxes, dues or contributions payable in respect of employed persons;

6. to facilitate as far as possible the reunion of the family of a foreign worker permitted to establish himself in the territory;

7. to secure for such workers lawfully within their territories treatment not less favourable than that of their own nationals in respect of legal proceedings relating to matters referred to in this article;

8. to secure that such workers lawfully residing within their territories are not expelled unless they endanger national security or offend against public interest or morality;

9. to permit, within legal limits, the transfer of such parts of the earnings and savings of such workers as they may desire;

10. to extend the protection and assistance provided for in this article to self-employed migrants insofar as such measures apply.

Part III

Article 20

Undertakings

1. Each of the Contracting Parties undertakes:

a) to consider Part I of this Charter as a declaration of the aims which it will pursue by all appropriate means, as stated in the introductory paragraph of that part;

b) to consider itself bound by at least five of the following articles of Part II of this Charter: Articles 1, 5, 6, 12, 13, 16 and 19;

c) in addition to the articles selected by it in accordance with the preceding sub-paragraph, to consider itself bound by such a number of articles or numbered paragraphs of Part II of the Charter as it may select, provided that the total number of articles or numbered paragraphs by which it is bound is not less than 10 articles or 45 numbered paragraphs.

2. The articles or paragraphs selected in accordance with sub-paragraphs *b* and *c* of paragraph 1 of this article shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe at the time when the instrument of ratification or approval of the Contracting Party concerned is deposited.

3. Any Contracting Party may, at a later date, declare by notification to the Secretary General that it considers itself bound by any articles or any numbered paragraphs of Part II of the Charter which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification or approval, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

4. The Secretary General shall communicate to all the signatory governments and to the Director General of the International Labour Office any notification which he shall have received pursuant to this part of the Charter.

5. Each Contracting Party shall maintain a system of labour inspection appropriate to national conditions.

Part IV

Article 21

Reports concerning accepted provisions

The Contracting Parties shall send to the Secretary General of the Council of Europe a report at two-yearly intervals, in a form to be determined by the Committee of Ministers, concerning the application of such provisions of Part II of the Charter as they have accepted.

Article 22

Reports concerning provisions which are not accepted

The Contracting Parties shall send to the Secretary General, at appropriate intervals as requested by the Committee of Ministers, reports relating to the provisions of Part II of the Charter which they did not accept at the time of their ratification or approval or in a subsequent notification. The Committee of Ministers shall determine from time to time in respect of which provisions such reports shall be requested and the form of the reports to be provided.

Article 23

Communication of copies

1. Each Contracting Party shall communicate copies of its reports referred to in Articles 21 and 22 to such of its national organisations as are members of the international organisations of employers and trade unions to be invited under

Article 27, paragraph 2, to be represented at meetings of the Sub-committee of the Governmental Social Committee.

2. The Contracting Parties shall forward to the Secretary General any comments on the said reports received from these national organisations, if so requested by them.

Article 24

Examination of the reports

The reports sent to the Secretary General in accordance with Articles 21 and 22 shall be examined by a Committee of Experts, who shall have also before them any comments forwarded to the Secretary General in accordance with paragraph 2 of Article 23.

Article 25

Committee of Experts

1. The Committee of Experts shall consist of not more than seven members appointed by the Committee of Ministers from a list of independent experts of the highest integrity and of recognised competence in international social questions, nominated by the Contracting Parties.

2. The members of the committee shall be appointed for a period of six years. They may be reappointed. However, of the members first appointed, the terms of office of two members shall expire at the end of four years.

3. The members whose terms of office are to expire at the end of the initial period of four years shall be chosen by lot by the Committee of Ministers immediately after the first appointment has been made.

4. A member of the Committee of Experts appointed to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 26

Participation of the International Labour Organisation

The International Labour Organisation shall be invited to nominate a representative to participate in a consultative capacity in the deliberations of the Committee of Experts.

Article 27

Sub-committee of the Governmental Social Committee

1. The reports of the Contracting Parties and the conclusions of the Committee of Experts shall be submitted for examination to a sub-committee of the Governmental Social Committee of the Council of Europe.

2. The sub-committee shall be composed of one representative of each of the Contracting Parties. It shall invite no more than two international organisations of employers and no more than two international trade union organisations as it may designate to be represented as observers in a consultative capacity at its meetings. Moreover, it may consult no more than two representatives of international non-governmental organisations having consultative status with the Council of Europe,

in respect of questions with which the organisations are particularly qualified to deal, such as social welfare, and the economic and social protection of the family.

3. The sub-committee shall present to the Committee of Ministers a report containing its conclusions and append the report of the Committee of Experts.

Article 28

Consultative Assembly

The Secretary General of the Council of Europe shall transmit to the Consultative Assembly the conclusions of the Committee of Experts. The Consultative Assembly shall communicate its views on these conclusions to the Committee of Ministers.

Article 29

Committee of Ministers

By a majority of two-thirds of the members entitled to sit on the Committee, the Committee of Ministers may, on the basis of the report of the sub-committee, and after consultation with the Consultative Assembly, make to each Contracting Party any necessary recommendations.

Part V

Article 30

Derogations in time of war or public emergency

1. In time of war or other public emergency threatening the life of the nation any Contracting Party may take measures derogating from its obligations under this Charter to the extent strictly required by the exigencies of the situation, provided that such measures are not inconsistent with its other obligations under international law.

2. Any Contracting Party which has availed itself of this right of derogation shall, within a reasonable lapse of time, keep the Secretary General of the Council of Europe fully informed of the measures taken and of the reasons therefor. It shall likewise inform the Secretary General when such measures have ceased to operate and the provisions of the Charter which it has accepted are again being fully executed.

3. The Secretary General shall in turn inform other Contracting Parties and the Director General of the International Labour Office of all communications received in accordance with paragraph 2 of this article.

Article 31

Restrictions

1. The rights and principles set forth in Part I when effectively realised, and their effective exercise as provided for in Part II, shall not be subject to any restrictions or limitations not specified in those parts, except such as are prescribed by law and are necessary in a democratic society for the protection of the rights and freedoms of others or for the protection of public interest, national security, public health, or morals.

2. The restrictions permitted under this Charter to the rights and obligations set forth herein shall not be applied for any purpose other than that for which they have been prescribed.

Article 32

Relations between the Charter and domestic law or international agreements

The provisions of this Charter shall not prejudice the provisions of domestic law or of any bilateral or multilateral treaties, conventions or agreements which are already in force, or may come into force, under which more favourable treatment would be accorded to the persons protected.

Article 33

Implementation by collective agreements

1. In member States where the provisions of paragraphs 1, 2, 3, 4 and 5 of Article 2, paragraphs 4, 6 and 7 of Article 7 and paragraphs 1, 2, 3 and 4 of Article 10 of Part II of this Charter are matters normally left to agreements between employers or employers' organisations and workers' organisations, or are normally carried out otherwise than by law, the undertakings of those paragraphs may be given and compliance with them shall be treated as effective if their provisions are applied through such agreements or other means to the great majority of the workers concerned.

2. In member States where these provisions are normally the subject of legislation, the undertakings concerned may likewise be given, and compliance

with them shall be regarded as effective if the provisions are applied by law to the great majority of the workers concerned.

Article 34

Territorial application

1. This Charter shall apply to the metropolitan territory of each Contracting Party. Each signatory government may, at the time of signature or of the deposit of its instrument of ratification or approval, specify, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, the territory which shall be considered to be its metropolitan territory for this purpose.

2. Any Contracting Party may, at the time of ratification or approval of this Charter or at any time thereafter, declare by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that the Charter shall extend in whole or in part to a non-metropolitan territory or territories specified in the said declaration for whose international relations it is responsible or for which it assumes international responsibility. It shall specify in the declaration the articles or paragraphs of Part II of the Charter which it accepts as binding in respect of the territories named in the declaration.

3. The Charter shall extend to the territory or territories named in the aforesaid declaration as from the thirtieth day after the date on which the Secretary General shall have received notification of such declaration.

4. Any Contracting Party may declare at a later date, by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that, in respect of one or more of the territories to which the Charter has been extended in accordance with paragraph 2 of this article, it accepts as binding any articles or any numbered paragraphs

which it has not already accepted in respect of that territory or territories. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the original declaration in respect of the territory concerned, and shall have the same effect as from the thirtieth day after the date of the notification.

5. The Secretary General shall communicate to the other signatory governments and to the Director General of the International Labour Office any notification transmitted to him in accordance with this article.

Article 35

Signature, ratification and entry into force

1. This Charter shall be open for signature by the members of the Council of Europe. It shall be ratified or approved. Instruments of ratification or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of the fifth instrument of ratification or approval.

3. In respect of any signatory government ratifying subsequently, the Charter shall come into force as from the thirtieth day after the date of deposit of its instrument of ratification or approval.

4. The Secretary General shall notify all the members of the Council of Europe and the Director General of the International Labour Office of the entry into force of the Charter, the names of the Contracting Parties which have ratified or approved it and the subsequent deposit of any instruments of ratification or approval.

Article 36

Amendments

Any member of the Council of Europe may propose amendments to this Charter in a communication addressed to the Secretary General of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit to the other members of the Council of Europe any amendments so proposed, which shall then be considered by the Committee of Ministers and submitted to the Consultative Assembly for opinion. Any amendments approved by the Committee of Ministers shall enter into force as from the thirtieth day after all the Contracting Parties have informed the Secretary General of their acceptance. The Secretary General shall notify all the members of the Council of Europe and the Director General of the International Labour Office of the entry into force of such amendments.

Article 37

Denunciation

1. Any Contracting Party may denounce this Charter only at the end of a period of five years from the date on which the Charter entered into force for it, or at the end of any successive period of two years, and, in each case, after giving six months notice to the Secretary General of the Council of Europe who shall inform the other Parties and the Director General of the International Labour Office accordingly. Such denunciation shall not affect the validity of the Charter in respect of the other Contracting Parties provided that at all times there are not less than five such Contracting Parties.

2. Any Contracting Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any article or paragraph of Part II of the Charter accepted by it provided that the number of articles or paragraphs by which this

Contracting Party is bound shall never be less than 10 in the former case and 45 in the latter and that this number of articles or paragraphs shall continue to include the articles selected by the Contracting Party among those to which special reference is made in Article 20, paragraph 1, sub-paragraph b.

3. Any Contracting Party may denounce the present Charter or any of the articles or paragraphs of Part II of the Charter, under the conditions specified in paragraph 1 of this article in respect of any territory to which the said Charter is applicable by virtue of a declaration made in accordance with paragraph 2 of Article 34.

Article 38

Appendix

The appendix to this Charter shall form an integral part of it.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Charter.

Done at Turin, this 18th day of October 1961, in English and French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited within the archives of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the Signatories.

APPENDIX TO THE SOCIAL CHARTER

Scope of the Social Charter in terms of persons protected

1. Without prejudice to Article 12, paragraph 4, and Article 13, paragraph 4, the persons covered by Articles 1 to 17 include foreigners only insofar as they are nationals of other Contracting Parties lawfully resident or working regularly within the territory of the Contracting Party concerned, subject to the understanding that

these articles are to be interpreted in the light of the provisions of Articles 18 and 19.

This interpretation would not prejudice the extension of similar facilities to other persons by any of the Contracting Parties.

2. Each Contracting Party will grant to refugees as defined in the Convention relating to the Status of Refugees, signed at Geneva on 28th July 1951, and lawfully staying in its territory, treatment as favourable as possible, and in any case not less favourable than under the obligations accepted by the Contracting Party under the said Convention and under any other existing international instruments applicable to those refugees.

Part I, paragraph 18, and Part II, Article 18, paragraph 1

It is understood that these provisions are not concerned with the question of entry into the territories of the Contracting Parties and do not prejudice the provisions of the European Convention on Establishment, signed at Paris on 13th December 1955.

Part II, Article 1, paragraph 2

This provision shall not be interpreted as prohibiting or authorising any union security clause or practice.

Article 4, paragraph 4

This provision shall be so understood as not to prohibit immediate dismissal for any serious offence.

Article 4, paragraph 5

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if the great majority of workers are not permitted to suffer deductions from wages either by law or through collective agreements or arbitration awards, the exceptions being those persons not so covered.

Article 6, paragraph 4

It is understood that each Contracting Party may, insofar as it is concerned, regulate the exercise of the right to strike by law, provided that any further restriction that this might place on the right can be justified under the terms of Article 31.

Article 7, paragraph 8

It is understood that a Contracting Party may give the undertaking required in this paragraph if it fulfils the spirit of the undertaking by providing by law that the great majority of persons under 18 years of age shall not be employed in night work.

Article 12, paragraph 4

The words "and subject to the conditions laid down in such agreements" in the introduction to this paragraph are taken to imply inter alia that with regard to benefits which are available independently of any insurance contribution a Contracting Party may require the completion of a prescribed period of residence before granting such benefits to nationals of other Contracting Parties.

Article 13, paragraph 4

Governments not Parties to the European Convention on Social and Medical Assistance may ratify the Social Charter in respect of this paragraph provided that

they grant to nationals of other Contracting Parties a treatment which is in conformity with the provisions of the said Convention.

Article 19, paragraph 6

For the purpose of this provision, the term "family of a foreign worker" is understood to mean at least his wife and dependent children under the age of 21 years.

Part III

It is understood that the Charter contains legal obligations of an international character, the application of which is submitted solely to the supervision provided for in Part IV thereof.

Article 20, paragraph 1

It is understood that the "numbered paragraphs" may include articles consisting of only one paragraph.

Part V, Article 30

The term "in time of war or other public emergency" shall be so understood as to cover also the threat of war.

EURÓPAI SZOCIÁLIS KARTA

Torino, 1961. október 18.

Preambulum

Az aláíró kormányok, az Európa Tanács tagjai,

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja, hogy szorosabb egységet teremtsen tagjai között, hogy ezzel oltalmazza és megvalósítsa a közös örökségüket alkotó eszményeket és elveket, és könnyítse gazdasági és szociális haladásukat, különösen az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok fenntartása és fejlesztése útján,

figyelembe véve, hogy az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt Európai Egyezményben és az Egyezmény 1952. március 20-án, Párizsban aláírt Kiegészítő Jegyzőkönyvében az Európa Tanács tagországai megállapodtak abban, hogy lakosságuk számára biztosítják az azokban részletezett polgári és politikai jogokat és szabadságjogokat,

figyelembe véve, hogy a szociális jogokban való részesülést bőrszínre, nemre, vallásra, politikai nézetre, nemzetiségre vagy társadalmi származásra való tekintet nélkül biztosítani kell,

elszánva arra, hogy a megfelelő intézmények és intézkedések révén közösen minden erőfeszítést megtesznek mind a városi, mind a vidéki lakosság életszínvonalának javítására és szociális jólétének előmozdítására, az alábbiakban állapodtak meg:

I. Rész

A Szerződő Felek politikájuk céljaként fogadják el, hogy minden lehetséges, akár nemzeti, akár nemzetközi jellegű eszközzel arra törekszenek, hogy olyan feltételek jöjjenek létre, amelyek révén az alábbi jogok és alapelvek ténylegesen megvalósulhatnak:

1. Mindenkinek legyen meg a lehetősége megélhetését szabadon választott foglalkozás révén biztosítani.
2. Minden dolgozónak joga van az igazságos munkafeltételekhez.
3. Minden dolgozónak joga van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez.

4. Minden dolgozónak joga van a maga és családja számára tisztességes életszínvonalat biztosító méltányos díjazáshoz.

5. Minden dolgozót és munkaadót megilleti az a jog, hogy gazdasági és szociális érdekei védelmében nemzeti vagy nemzetközi szervezetekben egyesüljön.

6. Minden dolgozónak és munkaadónak joga van a kollektív megállapodásra irányuló tárgyalás folytatásához.

7. A gyermekeknek és a fiataloknak különleges védelemre van joguk, azokkal a fizikai és morális veszélyekkel szemben, amelyeknek ki vannak téve.

8. A dolgozó nőknek - anyaság esetén - és a többi dolgozó nőnek - a megfelelő esetben - munkájuk során joguk van különleges védelemhez.

9. Mindenkinek joga van a pályaválasztáshoz szükséges tájékozódás megfelelő lehetőségeihez, annak érdekében, hogy az elősegítse a személyes adottságainak és az érdeklődésének megfelelő szakma kiválasztását.

10. Mindenkinek joga van a megfelelő szakképzéshez.

11. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy részesüljön a lehető legmagasabb egészségügyi színvonal elérését lehetővé tevő összes intézkedésben.

12. Minden dolgozónak és családtagjának joga van a társadalombiztosításhoz.

13. Mindenkinek, aki nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel, joga van a szociális és egészségügyi segítségre.

14. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy részesüljön a szociális jóléti szolgáltatásokból.

15. A fogyatékos személyeknek a fogyatékoság eredetére és természetére való tekintet nélkül joguk van a szakmai képzésre, rehabilitációra és a visszailleszkedésre.

16. A családot - mint a társadalom alapvető egységét - teljes körű fejlődésének biztosításához megilleti a megfelelő szociális, jogi és gazdasági védelemhez való jog.

17. Az anyáknak és a gyerekeknek - tekintet nélkül a családjogi helyzetükre és családi kapcsolatokra - joguk van a megfelelő szociális és gazdasági védelemre.

18. Bármelyik Szerződő Fél állampolgárainak joguk van bármelyik másik Fél területén, annak állampolgáiraival egyenlő feltételek alapján vállalkozásba fogni. E jogot csak nyomós gazdasági és szociális okokon alapuló korlátozásoknak lehet alávetni.

19. Azoknak a migráns munkásoknak, akik valamely Szerződő Fél állampolgárai, illetve családjuknak joguk van bármely más Szerződő Fél területén a védelemre és segítségre.

II. Rész

A Szerződő Felek, a III. Rész rendelkezéseinek megfelelően vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a következő Cikkekben és bekezdésekben meghatározottakat:

1. Cikk

A munkához való jog

A munkához való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. a teljes foglalkoztatás elérése céljából elsődleges céljaik és felelősségeik egyikeként fogadják el a foglalkoztatás lehető legmagasabb és legtartósabb szintjének elérését és fenntartását;

2. hatékonyan védik a dolgozó azon jogát, hogy szabadon választott foglalkozás alapján biztosíthassa megélhetését;

3. minden dolgozó számára ingyenesen igénybe vehető foglalkoztatási szolgáltatásokat hoznak létre és tartanak fenn;

4. megfelelő szakmai pályaválasztási tanácsadást, szakképzést és szakmai átképzést biztosítanak és támogatnak.

2. Cikk

Az igazságos munkafeltételekhez való jog

Az igazságos munkafeltételekhez való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. ésszerű napi és heti munkaidőt határoznak meg, és a heti munkaidőt progresszíven csökkentik abban a mértékben, ahogyan azt a termelékenység növekedése és az egyéb kapcsolódó tényezők lehetővé teszik;

2. biztosítják a hivatalos ünnepekre járó fizetést;

3. legalább évi kéthetes fizetett szabadságot biztosítanak;

4. további fizetett szabadságot vagy csökkentett munkaidőt biztosítanak meghatározott veszélyes vagy egészségtelen munkát végzők számára;

5. heti pihenőidőt biztosítanak, amely - amennyire csak lehetséges - essék egybe az adott országban vagy régióban hagyományosan vagy a szokások alapján pihenőnapként elismert napokkal.

3. Cikk

A biztonságos és egészséges munkafeltételekhez való jog

A biztonságos és egészséges munkafeltételekhez való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. munkabiztonsági és munka-egészségügyi szabályzatokat adnak ki;
2. biztosítják e szabályzatok felügyeleti intézkedésekkel történő végrehajtását;
3. az ipari biztonság és egészségügy fejlesztését szolgáló intézkedésekről megfelelő módon konzultációt folytatnak a munkaadói és a dolgozói szervezetekkel.

4. Cikk

A méltányos díjazáshoz való jog

A méltányos díjazáshoz való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. elismerik a dolgozók azon jogát, hogy olyan díjazásban részesüljenek, amely mind a dolgozóknak, mind pedig családjuknak tisztas életszínvonalat biztosít;
2. elismerik a dolgozók jogát arra, hogy a túlmunkáért - egyes sajátos esetek kivételével - felemelt mértékű díjazásban részesüljenek;
3. elismerik a férfi és női dolgozók egyenlő értékű munka egyenlő díjazásához való jogát;
4. elismerik minden dolgozó jogát az ésszerű felmondási időhöz munkaviszony megszüntetésekor;
5. a munkabérből csak olyan levonásokat engednek meg, amelyeket az ország törvényei vagy jogszabályai írnak elő, vagy a kollektív szerződések vagy döntőbírói ítéletekben rögzített feltételeknek és mértékeknek.

Ezeket a jogokat a szabadon létrehozott kollektív szerződések, a törvényes bérrögzítő mechanizmusok vagy a nemzeti feltételeknek megfelelő egyéb eszközök révén kell gyakorolni.

5. Cikk

Szervezkedési jog

A dolgozók és a munkaadók azon szabadságának biztosítására és támogatására, hogy gazdasági és szociális érdekeik védelmében helyi, országos vagy nemzetközi szervezeteket hozhatnak létre és csatlakozhatnak ezen szervezetekhez, a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy a nemzeti törvények sem önmagukban, sem alkalmazásuk révén nem csorbítják ezt a szabadságot. Az ezen cikkben biztosított garanciák rendőrségre alkalmazásának mértékét a nemzeti törvények vagy rendelkezések határozzák majd meg. E garanciák fegyveres erőknél szolgálatot teljesítőkre történő alkalmazásának alapelveit és azt a mértéket, ameddig az e kategóriához tartozó személyeknél e garanciákat biztosítják, ugyancsak nemzeti törvények vagy rendelkezések határozzák meg.

6. Cikk

A béralkuhoz való jog

A béralku megkötésére irányuló tárgyalások folytatására való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. támogatják a dolgozók és a munkaadók közötti konzultációt;
2. ahol szükséges és helyénvaló, ott támogatják a munkaadók vagy munkaadói szervezetek és a dolgozói szervezetek közötti önkéntes tárgyalási mechanizmusokat a munkafeltételek és körülmények kollektív szerződések általi szabályozása céljából;
3. támogatják a munkaügyi viták rendezését szolgáló megfelelő érdekegyeztetési és önkéntes döntési mechanizmusok létrehozását és felhasználását; és elismerik

4. a dolgozók és a munkaadók jogát az érdekkonfliktusok esetén történő kollektív fellépésre, beleértve a sztrájkhoz való jogot is, azon kötelezettségek függvényében, amelyek a korábban életbe lépett kollektív szerződésekből eredhetnek.

7. Cikk

A gyermekek és fiatalok védelemhez való joga

A gyermekek és fiatalok védelemhez való joga tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. a munkaviszony létesítéséhez szükséges minimális életkort a 15. életévben határozzák meg, olyan kivételekkel, amikor a gyermek előírt alkalmazása egészségére, erkölcsére vagy oktatására veszélytelen könnyű munkára történik;

2. biztosítják, hogy a veszélyesnek vagy egészségtelennek tekintett előírt foglalkoztatás esetén a munkába lépéshez magasabb minimális életkort szabjanak meg;

3. biztosítják, hogy a még kötelező oktatásban részesülő gyermekek nem kerülnek alkalmazásra olyan munkában, amely megfosztaná őket oktatásuk teljes körű előnyétől;

4. biztosítják, hogy a 16 évnél fiatalabb személyek munkaidejét fejlődésük szükségleteinek megfelelően korlátozzák, különös tekintettel szakmai képzésük szükségességére;

5. elismerik a fiatal dolgozók és ipari tanulók jogát a méltányos bérhez vagy egyéb megfelelő juttatásra;

6. biztosítják, hogy a fiataloknak a rendes munkaidő alatt a munkaadó egyetértésével szakmai képzésben eltöltött idejét a munkanap részének tekintik;

7. biztosítják, hogy a 18 éven aluli dolgozók legalább 3 hét fizetett évi szabadságra legyenek jogosultak;

8. biztosítják, hogy a 18 éven aluliakat ne alkalmazzák éjszakai munkára, kivéve a nemzeti törvények vagy rendelkezések által meghatározott egyes foglalkozásokat;

9. biztosítják, hogy a nemzeti törvények és rendelkezések által meghatározott munkakörökben foglalkoztatott 18 évnél fiatalabbak rendszeres orvosi felülvizsgálaton vegyenek részt;

10. speciális védelmet biztosítanak azon fizikai és morális veszélyekkel szemben, amelyeknek a gyerekek és a fiatalok ki vannak téve, különösen amelyek közvetlenül vagy közvetve a munkájukból erednek.

8. Cikk

A dolgozó nők védelemhez való joga

A dolgozó nők védelemhez való jogának tényleges biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. fizetett szabadság, megfelelő társadalombiztosítási ellátás vagy közalapokból származó ellátás révén biztosítják, hogy a nők a gyermek születése előtt és után legalább összesen 12 hét szabadságot kapjanak;

2. jogtalannak tekintik, ha a munkaadó a szülési szabadság idején vagy olyan időpontra mond fel, amikor e felmondás ez alatt a szabadság alatt lépne érvénybe;

3. biztosítják, hogy a gyermeküket szoptató anyák e célra kellő időkedvezményt kapjanak;

4. a) az iparban történő alkalmazás esetében szabályozzák a dolgozó nők foglalkoztatását az éjszakai műszakban,

b) megtiltják női dolgozó foglalkoztatását a föld alatti bányászatban és szükség szerint minden más olyan munka esetében, amely veszélyessége, egészségtelensége vagy a fáradtságossága miatt indokolt.

9. Cikk

A pályaválasztási tanácsadáshoz való jog

A pályaválasztási tanácsadáshoz való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy szükség szerint olyan szolgáltatást hoznak létre vagy mozdítanak elő, amely a hátrányos helyzetűeket is beleértve mindenkinek, segítséget nyújt a pályájuk megválasztásával és a szakmai fejlődéssel összefüggő gondjaik megoldásához, kellő figyelemmel az egyéni tulajdonságokra és azoknak a foglalkoztatási lehetőségekhez való viszonyára. Ezt a segítséget fiataloknak - ideértve az iskolás gyermekeket is - és felnőtteknek egyaránt ingyenesen kell megadni.

10. Cikk

A szakképzéshez való jog

A szakképzéshez való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. kizárólag az egyén adottságaira építve, a munkaadói és munkavállalói szervezetekkel konzultálva, szükség szerint biztosítják vagy előmozdítják mindenki műszaki és szakmai képzését, beleértve a hátrányos helyzetűeket is, és biztosítják a magasabb műszaki vagy egyetemi képzéshez való hozzájárulás lehetőségét;

2. biztosítják vagy támogatják az ipari tanulói rendszert és az egyéb olyan szervezett intézkedéseket, amelyek a fiatal fiúk és lányok képzését szolgálják a különböző foglalkozások esetében;

3. szükség szerint biztosítják vagy előmozdítják:

a) a felnőtt dolgozók részére a megfelelő és könnyen elérhető képzési lehetőségeket;

b) a felnőtt dolgozók átképzését szolgáló, a műszaki fejlődés vagy az új foglalkoztatási irányok által szükségessé tett, speciális lehetőségeket;

4. megfelelő intézkedésekkel bátorítják a biztosított lehetőségek teljes körű hasznosítását, mint például:

a) részvételi díj csökkentése vagy eltörlése;

b) a megfelelő esetekben pénzügyi segítség nyújtása;

c) a foglalkoztatás során a dolgozónak a munkaadó kívánságára történő kiegészítő képzésben való részvételre fordított idejének a rendes munkaidőben történő beszámítása;

d) megfelelő ellenőrzés révén, a munkaadói és a dolgozói szervezetekkel konzultálva, a fiatal dolgozóknak nyújtott ipari tanulói és egyéb képzési lehetőségek hatékonyságának, és általában a fiatal dolgozók megfelelő védelmének biztosítása.

11. Cikk

Az egészség védelméhez való jog

Az egészség védelméhez való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy akár közvetlenül, akár a köz-

vagy magánszervezetekkel együttműködve megfelelő intézkedéseket tesznek, hogy
- többek között -

1. amennyire csak lehetséges, felszámolják a betegeskedések okait;
2. tanácsadói és oktatási lehetőségeket biztosítanak az egészségvédelemre és az egészségügyi kérdések iránti egyéni felelősség növelésére;
3. amilyen mértékben csak lehetséges, megelőzzék a járványos, endémiás és egyéb betegségeket.

12. Cikk

A társadalombiztosításhoz való jog

A társadalombiztosításhoz való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. létrehozzák vagy fenntartják a társadalombiztosítás rendszerét;
2. a társadalombiztosítás rendszerét legalább a Társadalombiztosítás Minimális Szabványaira vonatkozó Nemzetközi Munkaügyi Egyezmény (No.102) ratifikációjához megkövetelt kielégítő szinten tartják fenn;
3. törekednek arra, hogy a társadalombiztosítási rendszert folyamatosan egyre magasabb szintre emeljék;
4. a megfelelő két- és többoldalú megállapodások megkötésével vagy egyéb eszközök révén, és az ezekben a megállapodásokban lefektetett feltételek alapján lépéseket tesznek annak biztosítására, hogy
  - a) a társadalombiztosítást érintő jogok vonatkozásában a saját állampolgáraikkal egyenlő bánásmódot biztosítsanak a többi Szerződő Fél állampolgárainak, beleértve a társadalombiztosítási jogszabályokból eredő előnyök megtartását, bármilyen helyváltoztatást végezzen is a biztosított személy a Szerződő Felek területei között;

b) megadják, fenntartják és folytatják a társadalombiztosításra vonatkozó jogokat olyan módon is, hogy összeszámítják minden egyes Szerződő Fél jogszabályainak megfelelően eltelt biztosítási időszakot vagy letöltött munkaviszonyt.

13. Cikk

A szociális és egészségügyi segítségre való jog

A szociális és egészségügyi segítségre való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. biztosítják, hogy mindenki, aki nem rendelkezik megfelelő anyagi eszközökkel és aki nem képes ezeket az anyagi eszközöket megteremteni sem saját erőfeszítései révén, sem másképpen, így a társadalombiztosítási rendszer segítségével sem, megfelelő segítségnyújtásban részesüljön és betegsége esetén az állapotának megfelelő ellátást kapjon;

2. biztosítják, hogy a segítségnyújtás kedvezményezettjei emiatt ne veszíthessenek politikai vagy szociális jogaikból;

3. biztosítják, hogy a megfelelő köz- vagy magánszolgáltatások révén mindenki olyan tanácsot és személyes segítséget kapjon, amelyre a saját vagy családja nélkülözésének megelőzéséhez, megszüntetéséhez vagy enyhítéséhez szüksége van;

4. a jelen cikk 1., 2. és 3. bekezdésében szereplő rendelkezéseket saját állampolgáraikkal egyenlően alkalmazzák a többi Szerződő Félnek törvényesen az ő területükön tartózkodó állampolgárai esetében, az 1953. december 11-én, Párizsban aláírt, a Szociális és Orvosi Ellátásról szóló európai egyezményből eredő kötelezettségeiknek megfelelően.

14. Cikk

A szociális jóléti szolgáltatásokból való részesülés joga

A szociális jóléti szolgáltatásokból való részesüléshez való jog tényleges megvalósulásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. előmozdítják vagy biztosítják azokat a szolgáltatásokat, amelyek a szociális munka módszereinek felhasználásával hozzájárulnak mind az egyének, mind a közösségi csoportok jólétéhez és fejlődéséhez, valamint szociális környezetükhöz történő alkalmazkodásukhoz;

2. ösztönzik az egyének és az önkéntes vagy egyéb szervezetek részvételét a szolgáltatások létrehozásában és fenntartásában.

15. Cikk

A fizikailag vagy szellemileg fogyatékos személyek szakmai képzéshez, a rehabilitációhoz és a társadalomba történő újrabeilleszkedéshez való joga

A fizikailag vagy szellemileg fogyatékos személyek szakmai képzéshez, rehabilitációhoz és újrabeilleszkedéshez való joguk tényleges megvalósulásának biztosítása érdekében a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. megfelelő intézkedéseket tesznek a képzési lehetőségek biztosítására, ahol szükséges, ott a köz- vagy magánjellegű speciális intézmények bevonásával is;

2. megfelelő intézkedéseket tesznek a fizikailag fogyatékos személyek munkába állására, mint speciális munkakereső szolgáltatások létrehozása, lehetőségek teremtése a védett foglalkoztatásra és a munkaadók ösztönzése fizikailag fogyatékos személyek alkalmazására.

16. Cikk

A család joga a szociális, jogi és gazdasági védelemhez

A család, mint a társadalom alapvető egysége, teljes körű fejlődéshez szükséges feltételek biztosítása érdekében a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy olyan intézkedésekkel támogatják a családi élet gazdasági, jogi és szociális védelmét, mint például a szociális és családi juttatások, pénzügyi intézkedések, a családok lakhatásának biztosítása, a fiatal házasoknak nyújtott kedvezmények és egyéb megfelelő eszközök.

17. Cikk

Az anyák és gyermekek joga szociális és gazdasági védelemhez

Az anyák és gyermekek szociális és gazdasági védelemhez való joga tényleges megvalósulásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy megteszik az e célt szolgáló megfelelő és szükséges intézkedéseket, beleértve a megfelelő intézmények és szolgáltatások létrehozását vagy fenntartását is.

18. Cikk

Más Szerződő Fél területén folytatott kereső foglalkozáshoz való jog

A más Szerződő Fél területén folytatott kereső foglalkozáshoz való jog tényleges megvalósulásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. az érvényben lévő rendelkezéseket liberális szellemben alkalmazzák;
2. a meglévő formalitásokat egyszerűsítik, és csökkentik vagy megszüntetik a külföldi munkások vagy munkaadók által fizetendő illetékeket vagy egyéb díjakat;

3. egyénileg vagy kollektíven liberalizálják a külföldi munkások alkalmazását szabályozó rendelkezéseket; és
elismerik

4. saját állampolgáraik jogát arra, hogy elhagyják az országot és a többi Szerződő Fél területén vállalkozásba kezdjenek.

19. Cikk

A migráns dolgozók és családjaik védelemhez és segítséghez való joga

A bevándorló munkások és családjaik bármely másik Szerződő Fél területén történő védelemhez és segítséghez való joga tényleges megvalósulásának biztosítása érdekében a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. számukra megfelelő és ingyenes szolgáltatásokat tartanak fenn, különösen a pontos információk megszerzésében, illetve megbizonyosodnak ezeknek a szolgáltatásoknak létezéséről, és a hazai törvények és rendeletek által lehetővé tett minden szükséges lépést megtesznek a ki- és bevándorlással kapcsolatos félrevezető propagandával szemben;

2. joghatóságuk határai között megfelelő intézkedéseket hoznak a dolgozók és családjaik eltávozásának, utazásának és fogadásának elősegítésére és joghatóságuk határain belül biztosítják az utazás során a megfelelő egészségügyi, orvosi és higiéniai feltételeket;

3. megfelelő módon támogatják a ki- és bevándorlási országokon belüli, magán- vagy közjellelű szociális szolgálatok együttműködését;

4. a területükön jogszerűen tartózkodó dolgozóknak, amennyiben ezeket a kérdéseket törvények vagy jogszabályok szabályozzák, illetőleg a közigazgatási

hatóságok ellenőrzik, a saját állampolgáraiknál nem kedvezőtlenebb elbánást biztosítanak az alábbi ügyekben:

a) díjazás és egyéb alkalmazási és munkafeltételek;

b) szakszervezeti tagság és a kollektív megállapodásra irányuló tárgyalások folytatásában való részvétel;

c) elszállásolás;

5. a területükön jogszerűen tartózkodó dolgozónak a saját állampolgáraiknál nem kedvezőtlenebb elbánást biztosítanak a foglalkoztatási adók, díjak és fizetendő hozzájárulások vonatkozásában;

6. a lehető legnagyobb mértékben segítik elő a letelepedési engedélyt kapott külföldi dolgozó családjának újraegyesítését;

7. a területükön jogszerűen tartózkodó dolgozóknak az ezen cikkben hivatkozott ügyekkel kapcsolatos jogi eljárások vonatkozásában biztosítják, hogy a saját állampolgáraiknál nem kedvezőtlenebb elbánásban részesülnek;

8. biztosítják, hogy a területükön jogszerűen tartózkodó dolgozókat nem utasítják ki, feltéve, hogy nem veszélyeztetik a nemzetbiztonságot és nem sértik a közérdeket és közérkölcset;

9. a törvényes keretek között lehetővé teszik, hogy a dolgozók keresetük és megtakarításaik belátásuk szerinti részét átutalják;

10. az e cikkben biztosított védelmet és segítségnyújtást kiterjesztik az önálló vállalkozóként dolgozó migránsokra is, amennyiben az adott intézkedéseket alkalmazzák.

III. Rész

20. Cikk

Kötelezettségvállalások

1. Minden Szerződő Fél kötelezettséget vállal arra, hogy

a) a jelen Karta I. Részét azon célok kinyilvánításának tekinti, amelyek elérésére a jelen Rész bevezető bekezdésében foglaltakkal összhangban, minden megfelelő eszközzel törekedni fog;

b) a jelen Karta II. Része következő hét cikke közül legalább ötöt kötelezőnek tekint magára nézve: ezek az 1., 5., 6., 12., 13., 16. és 19. Cikk;

c) az előző bekezdéssel összhangban általa kiválasztott cikkeken felül a Karta II. Részének cikkei vagy számozott bekezdései közül az általa tetszése szerint kiválasztottakat tekinti kötelezőnek, azzal, hogy a kötelezőnek tekintett cikkek és számozott bekezdések teljes száma nem lehet kevesebb 10 cikknél, vagy 45 számozott bekezdésnél.

2. A jelen cikk 1. bekezdésének *b)* és *c)* pontjának megfelelően kiválasztott cikkekről és bekezdésekről az Európa Tanács Főtitkárát akkor kell értesíteni, amikor a Szerződő Fél a megerősítésről, az elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot letétbe helyezi.

3. A Szerződő Felek mindegyike bármely későbbi időpontban a Főtitkárhoz intézett értesítésben kijelentheti, hogy magára nézve kötelezőnek tekinti a Karta II. Részének azon Cikkeit és számozott bekezdéseit is, amelyet e cikk 1. bekezdése alapján még nem fogadott el. Ezeket az utólagos kötelezettségvállalásokat a megerősítés vagy jóváhagyás szerves részének kell tekinteni és az értesítéstől számított harmincadik naptól kezdve azokkal egyenlő hatályúaknak kell tekinteni.

4. A Főtitkár az összes aláíró kormányt és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját tájékoztatja a Karta jelen Része értelmében beérkezett összes értesítésről.

5. Minden Szerződő Fél a nemzeti feltételeknek megfelelő munkaügyi ellenőrzési rendszert köteles fenntartani.

IV. Rész

21. Cikk

Az elfogadott rendelkezésekre vonatkozó jelentések

A Szerződő Feleknek a Karta II. Része általuk elfogadott rendelkezéseinek alkalmazására vonatkozóan a Miniszterek Bizottsága által meghatározott formában kétévenként jelentést kell küldeniük az Európa Tanács Főtitkárának.

22. Cikk

A elfogadott rendelkezésekre vonatkozó jelentések

A Szerződő Felek a Miniszterek Bizottsága által kért időközönként kötelesek jelentést küldeni a Főtitkárnak a Karta II. Része azon rendelkezéseire vonatkozóan, amelyeket a megerősítéskor vagy a jóváhagyáskor, illetőleg azt követően tett értesítéssel nem fogadtak el. A Miniszterek Bizottsága időről időre meghatározza, hogy mely rendelkezésekről és milyen formában kell a jelentéseket megtenni.

23. Cikk

Másolatok megküldése

1. A 21. és 22. Cikkben említett jelentéseik másolatait minden Szerződő Fél megküldi a munkáltatók nemzetközi szervezeteiben tagsággal rendelkező nemzeti szervezeteinek, amelyeket a 27. Cikk 2. bekezdésének megfelelően fel kell kérni arra, hogy a Kormányzati Szociális Bizottság Albizottsága ülésein képviseltessék magukat.

2. A Szerződő Felek - kívánságukra - a Főtitkárnak továbbítják az említett jelentésekre vonatkozóan az ezektől a nemzeti szervezetektől kapott észrevételeket.

24. Cikk

A jelentések vizsgálata

A 21. és 22. Cikknek megfelelően a Főtitkárnak küldött jelentéseket Szakértői Bizottság vizsgálja meg, amelynek a 23. Cikk 2. bekezdésének megfelelően a Főtitkárhoz továbbított észrevételeknek is a birtokában kell lennie.

25. Cikk

A Szakértői Bizottság

1. A Szakértői Bizottság legfeljebb hét tagból állhat, akiket a Miniszterek Bizottsága a Szerződő Felek javaslatai alapján a legfeddhetetlenebb, a nemzetközi szociális ügyekben elismert tekintélynek számító független szakértőkből összeállított listáról nevez ki.

2. A bizottság tagjait hatéves időszakra nevezik ki. Kinevezésük megújítható. Mindamellet az először kijelölt tagok közül két tag hivatali ideje a negyedik év végén lejár.

3. A Miniszterek Bizottsága azokat a tagokat, akiknek a hivatali ideje az első négy év végén jár le, közvetlenül az első kinevezést követően sorshúzással választja ki.

4. A Szakértői Bizottság azon tagja, akit olyan tag helyett neveztek ki, akinek hivatali ideje még nem járt le, addig marad hivatalában, amíg elődje megbízatása tartott volna.

26. Cikk

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet részvétele

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetet felkérlik, hogy jelölje ki képviselőjét, aki a Szakértői Bizottság megbeszélésein tanácskozási joggal vesz részt.

27. Cikk

A Kormányzati Szociális Bizottság Albizottsága

1. A Szerződő Felek jelentései és a Szakértői Bizottság következtetései megvitatásra az Európa Tanács Kormányzati Szociális Bizottságának Albizottsága elé kerülnek.

2. Az Albizottságban minden Szerződő Fél egy képviselővel rendelkezik. Legfeljebb két nemzetközi munkaadói és két nemzetközi szakszervezeti szervezetet kér fel képviselők jelölésére, akik az üléseken megfigyelőként, tanácskozási joggal vesznek részt. Ezenfelül konzultálhat az Európa Tanácsban tanácskozási joggal rendelkező nemzetközi nem kormányzati szervezetek legfeljebb két képviselőjével azon kérdések vonatkozásában, amelyekkel a szervezet kiemelten foglalkozik, mint például a szociális gondoskodás és a család gazdasági és szociális védelme.

3. Az Albizottság a Miniszterek Bizottsága elé terjeszti azt a jelentést, amely következtetéseit tartalmazza, és mellékeli a Szakértői Bizottság jelentését.

28. Cikk

Konzultatív Gyűlés

Az Európa Tanács Főtitkára a Konzultatív Gyűlés elé terjeszti a Szakértői Bizottság következtetéseit. A Konzultatív Gyűlés e következtetésekről alkotott véleményét a Miniszterek Bizottságához továbbítja.

29. Cikk

A Miniszterek Bizottsága

A bizottságbeli tagságra jogosult tagok kétharmados többségével a Miniszterek Bizottsága, az Albizottság jelentése alapján és a Konzultatív Gyűléssel történt tanácskozást követően, minden Szerződő Félnek bármilyen szükséges ajánlást tehet.

V. Rész

30. Cikk

Ideiglenes eltérések háború vagy vészhelyzet idején

1. A háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén bármelyik Szerződő Fél a jelen Kartából fakadó kötelezettségeitől ideiglenesen

eltérő intézkedéseket tehet a helyzet által feltétlenül megkívánt mértékben, feltéve, hogy az intézkedések nem összeegyeztethetetlenek egyéb nemzetközi kötelezettségeivel.

2. Az eltérés jogával élő Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárának ésszerű időn belül teljes körű tájékoztatást ad az általa tett intézkedésekről és azok okairól. Hasonlóképpen értesíti az Európa Tanács Főtitkárát, ha az ilyen intézkedések már nem hatályosak és a Karta általa elfogadott rendelkezéseit ismét teljes mértékben végrehajtja.

3. A Főtitkár az e cikk 2. bekezdésével összhangban kapott tájékoztatásokat közli a többi Szerződő Féllel és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatójával.

31. Cikk

Korlátozások

1. Az I. Részben meghatározott jogokat és alapelveket tényleges megvalósításuk és a II. Részben biztosított gyakorlati alkalmazásuk során semmiféle olyan megszorításnak vagy korlátozásnak nem szabad alávetni, amelyeket ezekben a Részekben nem tettek kifejezetten lehetővé, kivéve a jogszabályban meghatározott olyan megszorításokat és korlátozásokat, amelyek egy demokratikus társadalomban mások jogainak és szabadságjogainak vagy a közérdek, a nemzetbiztonság, a közegészségügy vagy a közérkölcsvédelmében szükségesek.

2. A jelen Kartában meghatározott jogoknak és kötelezettségeknek a Karta által lehetővé tett korlátozásai kizárólag csak abból a célból alkalmazhatóak, amelyekre azokat lehetővé tették.

32. Cikk

A Karta viszonya a belső joghoz vagy a nemzetközi egyezményekhez

A jelen Karta rendelkezései nem sérthetik a már hatályos vagy később hatályba lépő, a belső jognak vagy bármely, két- vagy többoldalú nemzetközi szerződésnek a rendelkezéseit, amelyek révén a védett személyek kedvezőbb elbírálásban részesülnének.

33. Cikk

Kollektív szerződések általi teljesítés

1. Azokban a tagországokban, ahol a jelen Karta II. Rész, 2. Cikkének 1., 2., 3., 4. és 5. bekezdése, 7. Cikkének 4., 6. és 7. bekezdése és 10. Cikkének 1., 2., 3. és 4. bekezdése rendelkezései rendszerint a munkaadók vagy a munkaadók szervezetei és a dolgozói szervezetek között kötött megállapodásra tartoznak, vagy általában nem törvényhozási úton teljesülnek, ezen bekezdésekben megjelölt kötelezettségvállalások érvényesek, és azok teljesítése ténylegesen megtörténtnek tekinthető, amennyiben e rendelkezések e megállapodások részeként vagy más módon az érdekelt dolgozók nagy többségére nézve alkalmazásra kerülnek.

2. Azokban a tagországokban, ahol e rendelkezések rendszerint a törvényalkotásra tartoznak, a Szerződő Felek is megtehetik ezeket a kötelezettségvállalásokat, és azok teljesítését érvényesnek kell tekinteni, ha a rendelkezéseket a törvény az érdekelt dolgozók többségére nézve alkalmazza.

34. Cikk

Területi hatály

1. A jelen Karta a Szerződő Felek anyaországi területeire alkalmazandó. Az aláírásakor vagy a megerősítésről, illetőleg a jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésekor az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban minden aláíró kormány meghatározhatja, hogy e szempontból mely terület tekintendő anyaországnak.

2. A jelen Karta megerősítése vagy jóváhagyása időpontjában vagy azt követően bármikor, az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítésben bármely Szerződő Fél kijelentheti, hogy a Kartát egészben vagy részben ki fogja terjeszteni az értesítésben meghatározott nem anyaországi területre vagy területekre is, amelyek nemzetközi kapcsolataiért felelős, vagy amelyekért nemzetközi felelősséget visel. A nyilatkozatban meg kell határozni a Karta II. Része azon cikkeit vagy bekezdéseit, amelyeket a nyilatkozatban megjelölt területek vonatkozásában kötelezőnek fogad el.

3. A Kartát az ezekben a nyilatkozatokban megjelölt területre vagy területekre a nyilatkozatnak a Főtitkárnál történt letétbe helyezésétől számított harminc nap elteltével kell alkalmazni.

4. Minden Szerződő Fél bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban kijelentheti, hogy egy vagy több olyan területre nézve, amelyre a Karta alkalmazása e cikk 2. bekezdésével összhangban kiterjesztésre került, kötelező érvényűnek fogad el bármely olyan cikket vagy bekezdést, amelyet az adott terület vagy területek vonatkozásában addig még nem fogadott el. Ezeket az utólagos kötelezettségvállalásokat az eredeti nyilatkozat szerves részének kell tekinteni az érintett terület vonatkozásában, és a közlésüktől számított harminc nap elteltével azokkal azonos hatállyal rendelkeznek.

5. A Főtitkár a jelen cikkel összhangban hozzá eljuttatott minden nyilatkozatról értesíti a többi aláíró kormányt és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját.

35. Cikk

Aláírás, megerősítés, hatálybalépés

1. A jelen Karta az Európa Tanács tagjai részére áll nyitva aláírásra. A Kartát meg kell erősíteni vagy jóvá kell hagyni. A megerősítésről vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

2. A Karta az ötödik megerősítő vagy jóváhagyási okmány letétbe helyezését követő harminc nap elteltével lép hatályba.

3. Azon aláíró kormány tekintetében, amely utóbb erősíti meg, a Karta a megerősítésről vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezéséről számított harminc nap elteltével lép hatályba.

4. A Főtitkár az Európa Tanács összes tagját és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját értesíti a Karta hatálybalépéséről, a megerősítő vagy jóváhagyó Szerződő Felek nevééről és a később letétbe helyezett megerősítésről vagy jóváhagyásáról szóló okiratokról.

36. Cikk

Módosítások

Az Európa Tanács Főtitkárának címzett értesítéssel az Európa Tanács bármely tagja javaslatot tehet a Karta módosítására. A Főtitkár az így közölt minden módosítási javaslatot eljuttatja az Európa Tanács többi tagállamához. A javaslatokat a Miniszterek Bizottsága megvizsgálja és véleményezésre a Konzultatív Gyűlés elé terjeszti. A Miniszterek Bizottsága által jóváhagyott módosítás az azt követő harminc nap elteltével lép hatályba, hogy valamennyi

Szerződő Fél tájékoztatta a Főtitkárt a módosítás elfogadásáról. A Főtitkár az Európa Tanács összes tagországát és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját tájékoztatja a módosítások hatálybalépéséről.

37. Cikk

Felmondás

1. A Szerződő Felek bármelyike csak a Kartának az ő vonatkozásában történt hatálybalépésétől számított ötéves időszak vagy az azt követő bármelyik kétéves időszak lejártával, és minden esetben az Európa Tanács Főtitkárához intézett hat hónapos előzetes értesítést követően mondhatja fel a jelen Kartát. A Főtitkár a felmondásról értesíti a többi Felet és a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Főigazgatóját. A felmondás nem érinti a Karta hatályát a többi Szerződő Fél vonatkozásában, feltéve, hogy a Szerződő Felek száma nem csökken öt alá.

2. Az előző bekezdés rendelkezéseivel összhangban bármely Szerződő Fél felmondhatja a Karta II. Részéből általa elfogadott bármely cikket vagy bekezdést, feltéve, hogy a Szerződő Felet kötelező cikkek vagy bekezdések száma soha nem csökken a cikkek esetében 10, a bekezdések esetében 45 alá, és hogy a kötelezőnek tekintett cikkek vagy bekezdések száma továbbra is magában foglalja a Szerződő Fél által kiválasztott azon cikkeket, amelyekre utalás történt a 20. Cikk 1. bekezdés *b)* pontjában.

3. A jelen cikk 1. bekezdésében meghatározott feltételek mellett azokra a területekre nézve, amelyekre a Kartát a 34. Cikk 2. bekezdésével összhangban tett nyilatkozatnak megfelelően alkalmazni kell, bármely Szerződő Fél felmondhatja a jelen Kartát vagy a Karta II. Része bármely cikkét vagy bekezdését.

38. Cikk

Függelék

A Függelék a Karta szerves részét képezi.

Ennek hitelül a kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak aláírták a jelen Kartát.

Készült Torinóban, 1961. október 18. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, amelyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár minden aláíró részére másolatot küld.

A SZOCIÁLIS KARTA FÜGGELÉKE

A Szociális Karta alkalmazási köre a védett személyek vonatkozásában

1. A 12. Cikk 4. bekezdés és a 13. Cikk 4. bekezdés sérelme nélkül azoknak a köre, akikre a 1-17. Cikkek kiterjednek, a külföldieket csak annyiban foglalja magában, amennyiben azok más Szerződő Fél olyan állampolgárai, akik az érintett Szerződő Fél területén jogszerűen laknak vagy rendszeresen munkát végeznek, azzal a megegyezéssel, hogy ezeket a cikkeket a 18. és 19. Cikkek rendelkezéseinek fényében fogják értelmezni.

Ez az értelmezés nem zárja ki, hogy a hasonló kedvezményeket a Szerződő Felek bármelyike kiterjessze más személyekre is.

2. a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. évi július hó 28. napján elfogadott Genfi Egyezmény által meghatározott azon menekülteknek, akik jogszerűen tartózkodnak területükön, minden Szerződő Fél biztosítja a lehető legkedvezőbb elbánást, de semmiképpen sem kedvezőtlenebbet, mint amelyre az említett egyezményben elfogadott kötelezettségek vagy az ezen menekültekre vonatkozó a bármely más nemzetközi megállapodások alapján köteles.

I. Rész és II. Rész 18. Cikk 1. bekezdés

Magától értetődik, hogy e rendelkezések nem vonatkoznak a Szerződő Felek területére történő belépésre, és nem járhatnak a letelepedésről szóló 1955. december 13-án kelt Európai Egyezmény sérelmével.

II. Rész 1. Cikk 2. bekezdés

Ezt a rendelkezést nem lehet úgy értelmezni, mint amely megtilt vagy lehetővé tesz bármely szakszervezeti oltalmi záradékot vagy gyakorlatot.

4. Cikk 4. bekezdés

Ezt a rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy súlyos vétkesség esetén nem tiltja az azonnali elbocsátást.

4. Cikk 5. bekezdés

Magától értetődik, hogy az ebben a bekezdésben megkövetelteknek a Szerződő Felek akkor tesznek eleget, ha a dolgozók nagy többsége vonatkozásában a törvény, kollektív szerződés vagy döntőbírói ítélet nem enged bérelvonásokat; ez alól egyedül azok képezhetnek kivételt, akik nem esnek a felsoroltak hatálya alá.

6. Cikk 4. bekezdés

Magától értetődik, hogy a Szerződő Felek saját vonatkozásukban jogszabályi úton szabályozhatják a sztrájkjogot, feltéve, hogy e jogok minden esetleges korlátozása a 31. Cikk szerint igazolható.

7. Cikk 8. bekezdés

Magától értetődik, hogy a Szerződő Felek az ebben a bekezdésben megkövetelt kötelezettségvállalásnak akkor tesznek eleget, ha a kötelezettségvállalás azon szellemét követve törvényben biztosítják, hogy a 18 éven aluliak nagy többségét nem alkalmazzák éjszakai munkára.

12. Cikk 4. bekezdés

A bekezdés bevezetőjében olvasható "és az ezekben a megállapodásokban lefektetett feltételek alapján" szavakat úgy kell érteni, hogy a biztosítási hozzájárulástól függetlenül létező juttatások tekintetében, a Szerződő Felek meghatározott idejű egyhelyben lakást írhatnak elő, mielőtt ezeket a juttatásokat a többi Szerződő Fél állampolgárai számára biztosítják.

13. Cikk 4. bekezdés

Azok a kormányok, amelyek nem részesei a Szociális és Orvosi Ellátásról szóló európai egyezménynek, e bekezdést illetően azzal a feltétellel erősíthetik meg a Szociális Kartát, hogy a többi Szerződő Fél állampolgárai részére az említett egyezmény rendelkezéseivel összhangban levő bánásmódot biztosítják.

19. Cikk 6. bekezdés

E rendelkezés szempontjából a "külföldi dolgozó családja" kifejezés úgy értendő, hogy az magában foglalja legalább a feleséget és a 21 év alatti eltartott gyermekeket.

III. Rész

Magától értetődik, hogy a Karta nemzetközi jogi kötelezettségeket tartalmaz, amelyek alkalmazása egyedül a IV. Részben meghatározott ellenőrzés alatt áll.

20. Cikk 1. bekezdés

Magától értetődik, hogy a "számozott bekezdések" olyan cikkeket is jelenthetnek, amelyek csak egyetlen bekezdésből állnak.

V. Rész 30. Cikk

A "háború vagy más rendkívüli állapot esetén" kifejezés úgy értendő, hogy az a háború fenyegetésének esetét is magában foglalja.

3. § A Magyar Köztársaság vonatkozásában az Országgyűlés döntésének megfelelően a Karta 20. Cikke 1. bekezdésének *b)* és *c)* pontjával összhangban a Karta II. Részének kötelező alkalmazása az 1. Cikkre, a 2. Cikkre, a 3. Cikkre, 5. Cikkre, 6. Cikkre, 8. Cikkre, 9. Cikkre, 11. Cikkre, 13. Cikkre, 14. Cikkre, 16. Cikkre és 17. Cikkre terjed ki.

4. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit 1999. augusztus 7-től kell alkalmazni.

(2) A Karta 13. Cikkében említett, az abban foglaltakra tekintettel alkalmazott, az Európa Tanács Szociális és Orvosi Ellátásról szóló, 1953. december 11-én kelt párizsi egyezményének magyar nyelvű szövegét a törvény *melléklete* tartalmazza.

Melléklet az 1999. évi C. törvényhez

Európai Egyezmény a szociális és orvosi ellátásról

Párizs, 1953. XII. 11.

A jelen dokumentumot aláíró kormányok mint az Európa Tanács tagjai,

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célkitűzése a tagok közötti egység erősítése többek között annak érdekében, hogy előmozdítsák a társadalmi haladásukat,

e céllal összhangban elhatározván, hogy a szociális és orvosi ellátásra vonatkozó törvények alkalmazásakor minden részt vevő nemzet állampolgárát illető egységes bánásmód elvének leszögezésével szociális téren kibővítik együttműködésüket, valamint

ennek céljából Egyezmény megkötését kívánva,
az alábbiakban állapotok meg:

I. Fejezet

Általános szabályok

1. Cikk

Minden egyes Szerződő Fél vállalja annak biztosítását, hogy más Szerződő Felek állampolgárait, akik területének bármely, az Egyezmény hatálya alá eső részén jogszerűen tartózkodnak és nem rendelkeznek elegendő forrással, saját állampolgáraival azonosan és ugyanazon feltételek mellett részesíti a területének azon részén mindenkor érvényes törvények szerint kijáró szociális és orvosi ellátásban (a továbbiakban: ellátás).

2. Cikk

a) A jelen Egyezmény céljaira az "ellátás", "állampolgárok", "terület" és "származási ország" kifejezések az alábbi jelentéssel bírnak:

(i) Az "ellátás" minden Szerződő Fél vonatkozásában az ellátásnak azt a teljes körű, az adott fél területének bármely részén, az érvényes törvények és rendelkezések szerinti biztosítását jelenti, amely alapján a megfelelő saját forrásokkal nem rendelkező személyek megkapják a létfenntartáshoz szükséges forrásokat, az állapotuk indokolta gondozást, kivéve olyan, nem járulékalapú nyugdíjakat, illetve egyéb illetményeket, amelyeket háború vagy külföldi megszállás okozta sérülések alapján folyósítanak.

(ii) A Szerződő Fél "állampolgárai" és "területe" kifejezések azzal a jelentéssel bírnak, amelyet a Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárának címzett deklarációban a többi Szerződő Féllel folytatott kommunikáció céljára azoknak tulajdonít, feltéve, hogy azt a személyt, aki valami módon elveszíti állampolgárságát - kivéve, ha attól megfosztották - és így hontalanná válik, amíg egy másik állampolgárságot meg nem szerez, továbbra is állampolgárként kezelik.

(iii) A "származási ország" azt az országot jelenti, amelynek az adott személy, akire a jelen Egyezmény rendelkezései vonatkoznak, állampolgára.

b) A Szerződő Felek területein érvényes törvényeket és rendelkezéseket, és amelyekre a jelen Egyezmény vonatkozik, továbbá a Szerződő Felek által megfogalmazott fenntartásokat rendre az I. és II. Függelékben sorolták fel.

3. Cikk

A kérdéses személy állampolgárságát az ilyen ügyekre a származási országban vonatkozó törvénykezésnek megfelelően kell igazolni.

4. Cikk

Bármely Szerződő Fél állampolgára számára nyújtott ellátás költségét az ellátást biztosító Szerződő Fél fedezi.

5. Cikk

A Szerződő Felek vállalják, hogy egymásnak segítséget nyújtanak az ellátás teljes költségének behajtásához olyan harmadik felektől, akik a támogatásban részesülő személy vonatkozásában anyagi felelősséggel tartoznak, illetve olyan személyektől, akiknek felelősségük a kérdéses személy ellátásának költségeihez hozzájárulni.

II. Fejezet

Visszatelepülés

6. Cikk

a) A Szerződő Fél, akinek a területén egy másik Szerződő Fél állampolgára jogszerűen tartózkodik, állandó jelleggel nem telepítheti vissza ezt az állampolgárt pusztán annak okán, hogy ellátásra szorul.

b) Semmi sem csorbítja a deportálás jogát a jelen Egyezményben, kivéve az előző bekezdésben említett indokot.

7. Cikk

a) A Szerződő Felek a 6. Cikk *a)* pontjában foglalt kitételek ellenére a 6. Cikk *a)* pontjában említett kizárólagos indok alapján is visszatelepíthetik egy másik Szerződéses Fél területükön lakó állampolgárát, amennyiben megvalósulnak az alábbi feltételek:

(i) a kérdéses személy nem lakott legalább öt éven át megszakítás nélkül a Szerződő Fél területén, ha 55 éves kora előtt érkezett, illetve 10 éven át, ha idősebb korában jött;

(ii) egészségileg alkalmas az utazásra; és

(iii) nincsenek szoros kötelékei azon a területen, ahol állandó lakhelye van.

b) A Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy csakis a legnagyobb mérséklettel folyamodnak a visszatelepítés eszközéhez és akkor is csak olyankor, ha nem merül fel humanitárius ellenvetés.

c) Ugyanebben a szellemben a Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy ha bárkit, aki támogatásban részesül visszatelepítenek, akkor a házastárs és a gyermekek számára (amennyiben van/vannak) segítséget ajánlanak fel a szóban forgó személy elkíséréséhez.

8. Cikk

a) Az a Szerződő Fél, amelyik egy állampolgárt a 7. Cikk rendelkezéseinek szellemében visszatelepít, viseli a visszatelepítés költségeit annak a területnek a határáig, ahová az állampolgárt visszatelepítik.

b) Minden egyes Szerződő Fél vállalja, hogy a 7. Cikk rendelkezéseinek szellemében visszatelepített bármely saját állampolgárát fogadja.

c) Minden egyes Szerződő Fél vállalja, hogy a 7. Cikk rendelkezéseinek szellemében visszatelepített bármely személy saját területén való utaztatásáról gondoskodik.

9. Cikk

Amennyiben az az ország, amelynek az ellátásban részesülő személy magát állampolgárának vallja, nem ismeri el állampolgárságát, a cáfolat indokait harminc napon belül, illetve amint csak ezt követően lehetséges, el kell hogy juttassa az állandó lakóhely szerinti országba.

10. Cikk

a) Abban az esetben, ha visszatelepítés mellett hoznak döntést, értesíteni kell a származási ország diplomáciai vagy konzuli hatóságait (lehetőség szerint három héttel a visszatelepítést megelőzően) az adott ország állampolgárának visszatelepítéséről.

b) A származási ország hatóságainak kötelességük a tranzitországot, avagy - országokat megfelelően tájékoztatni.

c) Az ilyen személyek átadásának helyét a származási és a lakóhely szerinti országok illetékes hatóságai közötti megegyezés alapján határozzák meg.

III. Fejezet

Állandó tartózkodás

11. Cikk

a) Idegen állandó tartózkodása bármely Szerződő Fél területén az Egyezmény értelmében mindaddig jogszerűnek minősül, amíg az ilyen személy érvényes tartózkodási engedéllyel, avagy más, az állandó tartózkodás szerint érintett ország törvényei és rendelkezései által előírt engedéllyel rendelkezik. Az ilyen engedélyek megújításának elmulasztása - amennyiben ennek pusztán az érintett személy figyelmetlensége az oka - nem csorbítja az ellátásra való jogosultságot.

b) A jog szerinti állandó tartózkodás azon a napon válik jogtalanná, amikor a kérdéses személlyel szemben kitoloncolási parancsot adnak ki, kivéve, ha annak végrehajtását felfüggesztik.

12. Cikk

A 7. Cikkben foglalt folyamatos tartózkodás kezdetének dátumát, ellenkező érvényű bizonyíték hiányában, a hivatalos vizsgálat által feltárt bizonyítékok, a III. Függelékben felsorolt dokumentumok, illetve az adott országban a tartózkodás bizonyítékaként a törvények és rendelkezések által elismert dokumentumok alapján kell meghatározni.

13. Cikk

a) Az ott-tartózkodás folytonosságának igazolásául az állandó lakhely szerinti országban elfogadható bizonyíték bemutatható, mint például munkaviszony igazolása, avagy lakbérszámlák bemutatása.

b) (i) Az ott-tartózkodást folyamatosnak kell tekinteni három hónapnál rövidebb idejű távolmaradások ellenére, feltéve, hogy a távolmaradásnak nem visszatelepítés vagy kitoloncolás az oka.

(ii) Hat hónapig vagy ennél hosszabb időszakokra való távolmaradást úgy kell tekinteni, mint amely megszakítja az állandó tartózkodás folytonosságát.

(iii) Annak eldöntésekor, hogy a három és hat hónap közé eső időszakra való távolmaradás megszakítja-e az állandó ott-tartózkodás folyamatosságát, figyelembe kell venni az említett személy szándékát az állandó lakhely szerinti országba való visszatérésre, valamint azt, hogy mennyiben őrizte meg távolléte alatt a lakóhely szerinti országgal létesített kapcsolatait.

(iv) Az állandó lakóhely országában bejegyzett hajón teljesített szolgálat nem minősül a folyamatos ott-tartózkodás szünetelésének. Más hajókon teljesített szolgálatot a fenti *(i)-(iii)* alpontok rendelkezései szerint kell kezelni.

14. Cikk

Az ott-tartózkodás hosszának kiszámításakor nem számítandók be azon időszakok, mialatt az érintett személy közpénzekből kapott támogatást - amint az

az I. Függelékben említett törvényi intézkedésekben le van fektetve -, kivéve akut megbetegedés orvosi kezelésének vagy rövid távú orvosi kezelés esetét.

IV. Fejezet

Egyéb rendelkezések

15. Cikk

A Szerződő Felek kormányzati, diplomáciai és konzuli hatóságai minden lehetséges segítséget megadnak egymásnak a jelen Egyezmény megvalósításakor.

16. Cikk

a) A Szerződő Felek értesítik az Európa Tanács Főtitkárát, ha törvényeikben, illetve rendelkezéseikben bármi olyan későbbi módosítás, kiegészítés történik, amely az I. és III. Függelékben foglaltakat érinti.

b) Minden Szerződő Félnek értesítenie kell az Európa Tanács Főtitkárát bármely olyan új törvényről vagy rendelkezésről, amely még nem szerepel az I. Függelékben. Ezen értesítés alkalmával a Szerződő Fél fenntartásokkal élhet az új törvénynek, illetve rendelkezésnek a Szerződő Felek más állampolgáraival szembeni alkalmazását illetően.

c) Az Európa Tanács Főtitkára továbbít a többi Szerződő Fél felé minden információt, amelyről az *a)* és *b)* pontok szerint értesült.

17. Cikk

A Szerződő Felek kétoldalú megállapodás útján közbenső intézkedéseket hozhatnak azon esetek szabályozására, ahol az ellátást még a jelen Egyezmény életbelépése előtt biztosították.

18. Cikk

A jelen Egyezmény előírásai nem korlátozzák az olyan nemzeti törvények és rendelkezések, kétoldalú, illetve többoldalú megállapodások előírásait, amelyek a kedvezményezettre nézve kedvezőbbek.

19. Cikk

Az I., II. és III. Függelék a jelen Egyezmény szerves részének tekintendő.

20. Cikk

a) A Szerződő Felek illetékes hatóságai igyekeznek megoldást találni minden olyan egyezkedésben és vitában, amely a jelen Egyezmény értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozik.

b) Ha nem sikerül a vitában három hónapon belül megállapodásra jutni, akkor azt döntés végett választottbíróági testület elé kell terjeszteni - amelynek összetételéről és eljárási rendjéről az érintett felek állapodnak meg -, illetve, ha újabb három hónapig ilyen megállapodás nem születik, akkor a döntőbíró - bármelyik Szerződő Fél kérésére - a Nemzetközi Bírószék Elnöke választja. Amennyiben a Nemzetközi Bírószék Elnöke a vitában részt vevő felek bármelyikének állampolgára lenne, úgy ezt a feladatot az alelnökre, avagy arra a rangban utána következő bíróra kell bízni, aki nem állampolgára a vitában részt vevő felek egyikének sem.

c) A választottbíróvási testület, illetve a döntőbíróvási döntését a jelen Egyezmény elveivel és szellemével összhangban kell meghozni és a döntést véglegesnek és kötelező erejűnek kell tekinteni.

21. Cikk

a) A jelen Egyezményt az Európa Tanács tagjai aláírhatják. Az Egyezményt ratifikálni kell. A ratifikálás okmányait az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

b) A jelen Egyezmény a második ratifikáló okmány letétbe helyezését követő hónap első napján lép életbe.

c) Ami a később ratifikáló Aláírókat illeti, az Egyezmény számukra annak a hónapnak az első napján lép életbe, amely saját ratifikáló okmányuk letétbe helyezését követi.

22. Cikk

a) Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága felszólíthat olyan államokat is, amelyek nem tagjai a Tanácsnak, hogy csatlakozzanak a jelen Egyezményhez.

b) A csatlakozás a csatlakozás okmányának az Európa Tanács Főtitkáránál való letétbe helyezésével történik meg, és a letétbe helyezést követő hónap első napján lép életbe.

c) A jelen cikkel összhangban letétbe helyezett csatlakozási okmányhoz csatolni kell az azokat az adatokat tartalmazó értesítőt, amelyeknek a jelen Egyezmény I. és III. Függelékében kellene szerepelniük, ha az érintett állam kormánya a csatlakozás dátumakor e dokumentum aláírója lenne.

d) A jelen Egyezmény szempontjából, a c) pont alapján nyújtott adatokat annak a Függeléknek a részeként kell tekinteni, amelybe akkor foglaltattak volna, ha az érintett állam kormánya e dokumentum aláírója lenne.

23. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíteni fogja a Tanács tagjait:

- a) a jelen Egyezmény életbelépésének napjáról és ratifikáló tagjainak nevééről;
- b) a 22. Cikkkel összhangban letétbe helyezett csatlakozási okmányról és az azzal együtt kézhez vett értesítőkről;
- c) a 24. Cikkkel összhangban kézhez vett értesítőről és a hatálybalépéséről.

24. Cikk

A jelen Egyezmény a 21. Cikk b) pontja szerinti hatálybalépés dátumától számított két évig marad életben. Ezt követően évről évre hatályban marad azon Szerződő Felek számára, akik az Európa Tanács Főtitkárának címzett értesítésben legkevesebb hat hónappal az első kétéves időszak, illetve bármely azt követő éves időszak lejártá előtt nem mondták fel az Egyezményt. A felmondásról szóló értesítés annak az időszaknak a végén lép életbe, amely időszakra vonatkozik.

A fentiek tanúságául, a megfelelőképpen felhatalmazott alulírottak a jelen Egyezményt kézjegyükkel látták el.

Készült Párizsban, 1953. december 11-én, angol és francia nyelven - amelyek mindegyike egyaránt mérvadó -, egyetlen példányban, amely az Európa Tanács levéltárába kerül letétbe. A Főtitkár a hitelesített példányokat eljuttatja az összes Aláírónak.

A szociális és orvosi ellátásról szóló Európai Egyezmény Jegyzőkönyve

A jelen dokumentumot aláíró kormányok mint az Európa Tanács tagjai, tekintettel a Párizsban, 1953. december 11-én aláírt Szociális és Orvosi Ellátásról szóló Európai Egyezmény rendelkezéseire (a továbbiakban: Ellátásról szóló Egyezmény),

tekintettel a Menekültek helyzetével foglalkozó Egyezmény rendelkezéseire, amelyet Genfben, 1951. július 28-án írtak alá (a továbbiakban: Genfi Egyezmény), attól a kívánságtól vezéreltetve, hogy az Ellátásról szóló Egyezmény rendelkezéseit oly módon terjesszék ki, hogy azok vonatkozzanak a Genfi Egyezmény által menekültként meghatározott személyekre, az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

A jelen Egyezmény vonatkozásában a "menekült" kifejezés jelentése megegyezik a Genfi Egyezmény 1. Cikkében e szónak tulajdonított jelentéssel, feltéve, hogy a jelen dokumentum aláírásakor, illetve ratifikálásakor a Szerződő Felek mindegyike nyilatkozatot tesz, amely megnevezi, hogy az Egyezmény 1. Cikkének B. pontjában felsorolt jelentések melyike alkalmazandó a jelen Jegyzőkönyv szerinti kötelezettségek vonatkozásában, kivéve, ha a Szerződő Fél már az Egyezmény aláírásakor, illetve ratifikálásakor ilyen értelmű nyilatkozatot tett.

2. Cikk

Az Ellátásról szóló Egyezmény I. Fejezetének rendelkezései vonatkoznak a menekültekre is, ugyanazon feltételek mellett, mint amelyek mellett a jelen Egyezményben részt vevő Szerződő Felek állampolgáraitra vonatkoznak.

3. Cikk

1. Az Ellátásról szóló Egyezmény II. Fejezetének rendelkezései nem vonatkoznak a menekültekre.

2. Amennyiben egy adott személyt a Genfi Egyezmény 1. Cikkének C. pontja alapján tovább már nem illetik meg a Genfi Egyezmény által biztosított kedvezmények, az Ellátásról szóló Egyezmény 7. Cikkének *a) (i)* pontjában

meghatározott, a visszatelepítésre szolgáló időszak azon a napon veszi kezdetét, amelyen a kérdéses személy jogcíme megszűnik.

4. Cikk

A Szerződő Felek között a jelen Jegyzőkönyv 1., 2. és 3. Cikkeit az Ellátásról szóló Egyezmény további cikkeiként kell tekinteni, és azon Egyezmény meglévő többi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

1. A jelen Jegyzőkönyvet aláírhatják az Európa Tanács azon tagjai, akik aláírták az Ellátásról szóló Egyezményt. A dokumentumot ratifikálni kell.

2. Bármely állam, amely csatlakozott az Ellátásról szóló Egyezményhez, csatlakozhat a jelen Jegyzőkönyvhöz is.

3. A jelen Jegyzőkönyv annak a hónapnak az első napján lép életbe, amely a ratifikálást vagy csatlakozást szolgáló második okmány letétbe helyezését követi.

4. Ami az ezt követően ratifikáló bármely aláíró országot vagy csatlakozó államot illeti, a Jegyzőkönyv a saját ratifikációs vagy csatlakozási okmányának letétbe helyezését követő hónap első napján lép életbe.

5. A ratifikációs vagy csatlakozási okmányokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki értesíti a Tanács tagjait és a csatlakozó államokat azoknak az államoknak a nevérol, amelyek a Jegyzőkönyvet már ratifikálták vagy csatlakoztak hozzá.

Ennek hitelül a megfelelő meghatalmazással rendelkező alulírottak a jelen Jegyzőkönyvet aláírták.

Készült Párizsban, 1953. december 11-én, angol és francia nyelven - amelyek mindegyike egyaránt mérvadó -, egyetlen példányban, amely az Európa Tanács levéltárába kerül letétbe. A Főtitkár a hitelesített példányokat eljuttatja az összes Aláírónak.

